Beweeg- en Sportnota 2015 – 2018 gemeente Hoorn

“De meerwaarde van sport en bewegen”

Inhoudsopgave

Inleiding en leeswijzer		pag. 3
Managementsamenvatting		pag. 5
Kaders en definities		pag. 8
Thema 1	De meerwaarde van sport en bewegen	pag. 11
Thema 2	De meerwaarde van Breedte- en Topsport	pag. 13
Thema 3	De meerwaarde van sportaccommodaties	pag. 15
Thema 4	De meerwaarde van sportstimulering en het sportopbouwwerk	pag. 18
Thema 5	De maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen	pag. 24
Thema 6	Trends en ontwikkelingen	pag. 26
Thema 7	De verbinding van Sport & Recreatie met Kunst & Cultuur en Economie en Toerisme	pag. 30
De speerpunten 2015 – 2018		pag. 31
Bijlage 1 Samenvatting Sportmonitor		pag. 33
Bijlage 2 Conclusies uit het onderzoeksrapport combinatiefuncties		pag. 35
Bijage 3 Beleid binnensportaccommodaties		pag.37

Inleiding

De titel van deze nota is “de meerwaarde van bewegen en sport 2015-2018”, het geeft de kaders aan waar de gemeente Hoorn zich de komende vier jaar met het sportbeleid op richt.

Er zijn veel maatschappelijke ontwikkelingen, zoals: vergrijzing, langer zelfstandig wonen, decentralisaties, vraag om flexibele lidmaatschappen en bewegen inzetten om de gezondheid te bevorderen, die aanleiding zijn voor een nieuwe nota.

Het doel is om mensen vaker aan het bewegen te krijgen waarbij sport het middel is. Immers sport en bewegen dragen bij aan een gezonde en actieve leefstijl en binding in de samenleving. Het belang van samenwerking tussen de sportsector en andere beleidsterreinen wordt steeds meer ingezien. Dit is een nieuw aspect van deze nota. De samenwerking tussen de beleidsvelden sport en onderwijs is in Hoorn al langer een feit. Stimuleringsprojecten zoals de Verlengde Schooldag en de Jeugdsportpas zijn hier voorbeelden van. Daarnaast neemt de inzet van combinatiefuncties en buurtsportcoaches toe. Ook de koppeling van sport, gezondheidszorg en Sociale Zaken kennen we in Hoorn al langere tijd. Zo is het sportopbouwwerk actief om ouderen sociaal maatschappelijk actief te laten zijn. Projecten die hiervoor opgezet zijn, zijn het Hoorns actief leven model (Halm) en ouderen fitness. Het college zet interventies in om de gezondheid van mensen te bevorderen om een leven lang sportief te zijn en voor re-integratie en participatie van niet-werkenden.

Deze Sport- en Beweegnota onderscheidt zich van de nota “Presteren in de breedte” (2010 – -2014) op de volgende onderdelen:

1) een verschuiving van het accent op sporten naar voldoende dagelijkse beweging;
2) resultaten worden afgezet tegen de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)
3) er worden intensievere verbindingen aangegaan met andere beleidsvelden en partners in het veld;
4) vernieuwend is de verbinding tussen Sport, Beweging en Zorg (Decentralisaties) waarbij de activiteiten voornamelijk gericht zijn op preventie.
5) sportverenigingen stimuleren om in te spelen op de zapp cultuur van de sportconsument
6) Buitensportverenigingen toekomstbestendig maken door actuele problemen met accommodaties, terugloop van leden, vrijwilligers en bestuursopvolging integraal op te pakken.

Hoe is deze nota tot stand gekomen?
In januari 2014 zijn de sportdeelname, -voorzieningen, -aanbod, ontwikkelingen en behoeften van de Hoornse inwoners door I&O Research in beeld gebracht. De resultaten van dit onderzoek worden apart in deze nota toegelicht. Daarnaast is input gebruikt uit de openbare halfjaarlijkse bijeenkomsten met de sportverenigingen, de jaarlijkse schouw van de buitensportaccommodaties, het netwerk van het bureau Sportzaken en de diverse bezoeken aan en gesprekken met de sportverenigingen.

Hoe wordt de stad erbij betrokken?
Bij het uitwerken van de vijf speerpunten, die uitgangspunten zijn voor de komende jaren, wordt de stad betrokken. Zie onderstaande toelichting per speerpunt op welke wijze de stad erbij betrokken wordt.

Speerpunt 1: Iedere dag voldoende bewegen is belangrijk voor de gezondheid.
Voor mensen die (nog) niet aan de NNGB voldoen worden activiteiten georganiseerd. Belangrijke speler hierbij is het sportopbouwwerk, die de behoefte in beeld brengt en daarop inspeelt door het aanbieden van activiteiten.
Speerpunt 2: Sportverenigingen stimuleren om ook flexibele lidmaatschappen aan te

bieden.
Sportverenigingen uitnodigen om een pilot te starten met het aanbieden van flexibele lidmaatschappen om daarmee nieuwe doelgroepen te bereiken.

Speerpunt 3: Bundeling van accommodaties maakt sportverenigingen toekomstbestendig.
Bij een aantal buitensportverenigingen speelt accommodatieproblematiek, zoals over- en ondercapaciteit. Maar ook dat de clubhuisaccommodatie niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. Een mogelijke oplossing is het her accommoderen van sportverenigingen op een multifunctionele sportaccommodatie, zoals een omnisportvereniging.

Speerpunt 4: Meer intensiever gebruik van de openbare sportveldjes.
Het sportopbouwwerk, het onderwijs en de sportvereniging als aanjager inzetten om de populariteit van deze sportveldjes te verhogen. Deze laagdrempelige openbare sportvoorzieningen zijn gratis en voor iedereen beschikbaar.

Speerpunt 5: Het percentage van allochtonen dat beweegt en sport verhogen.
Dit speerpunt vraagt om maatwerk dat geleverd kan worden door inzet van het sportopbouwwerk, stichting Netwerk en de combinatiefunctionaris.

Speerpunt 6: Het sportopbouwwerk zet interventies in om de gezondheid van mensen te bevorderen om een leven lang sportief te zijn en voor re-integratie en participatie van niet-werkenden.

Leeswijzer
De Nota is ingedeeld in thema's. Ieder thema behandeld een onderdeel van de sportinfrastructuur in Hoorn.

Thema 1	De meerwaarde van sport en bewegen, geeft inzicht in het belang van beweging. Dit wordt onderbouwd met de uitkomsten van wetenschappelijke onderzoek.
Thema 2	De meerwaarde van Breedte- en Topsport, behandeld de keuze waar Hoorn zich het meest voor inzet.
Thema 3	De meerwaarde van sportaccommodaties, in dit hoofdstuk worden de verschillende soorten accommodaties benoemd en toegelicht.
Thema 4	De meerwaarde van sportstimulering en het sportopbouwwerk, gaat in op de diverse stimuleringsmogelijkheden en wordt ook de rol van het SOW hierbij toegelicht.
Thema 5	De maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen, hier wordt beschreven in hoeverre verenigingen de maatschappelijke rol oppakken en welke (on-)mogelijkheden aanwezig zijn.
Thema 6	Trends en ontwikkelingen, wat zijn de landelijke trends en ontwikkelingen en is dit herkenbaar voor Hoorn
Thema 7	De verbinding van Sport & Recreatie met Kunst & Cultuur en Economie en Toerisme, waar ligt de overlap op deze beleidsterreinen en waar liggen de kansen.
Thema 8	Uitkomsten Sportmonitor 2014, wat zijn de belangrijkste uitkomsten van de enquete onder inwoners van Hoorn.

De speerpunten 2015 – 2018, zijn die Activiteiten waar Hoorn zich de komende vier jaar op richt.

Managementsamenvatting

Thema 1
De (meer)waarde van sport en bewegen
Sport en bewegen zijn belangrijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid en worden steeds meer verbonden aan andere beleidsterreinen zoals: gezondheid, onderwijs[1], participatie en veiligheid.
De maatschappij wordt zich steeds meer bewust van de (meer)waarde die sport en bewegen hebben, want uit onderzoeken blijkt dat de minst actieve personen over het algemeen het grootste risico hebben op negatieve gezondheidseffecten.
In 2013 beweegt ruim de helft van de Nederlandse jongeren en bijna een derde van de volwassen Nederlanders onvoldoende. Ondanks alle stimuleringsmaatregelen is dit beeld vanaf 2005 niet wezenlijk veranderd. Nederlanders zitten en liggen ook relatief veel.
Groepen die weinig bewegen of sporten, verdienen aandacht want daar is de winst te boeken, zijn: meisjes 4 – 11 jarigen, 65-plussers, niet-werkenden, personen met een zittend beroep, met een langdurige aandoening, niet sporters en van niet-Nederlandse afkomst.

Thema 2
De (meer)waarde van breedte- en topsport
De gemeente Hoorn zet in op de breedtesport en dat is te zien aan de grote verscheidenheid van sporten die in Hoorn beoefent kunnen worden. Er zijn in Hoorn circa 80 binnen- en buitensportverenigingen actief, die tezamen 40 verschillende sporten aanbieden. Voor een aantal sporten heeft Hoorn een regio functie, denk bijvoorbeeld aan: atletiek, hockey, rugby, honk- en softbal, boogschieten, hondensport en wielrennen. Hier komt nog een groot aantal commerciële sportaanbieders bij die in Hoorn gevestigd is. Deze aanbieders bestrijken het sportgebied van judo tot dans en fitness.

Topsport dient weer als inspirator en voorbeeldfunctie voor de breedtesport. Er is sprake van een wisselwerking, want deze twee vormen van sportbeoefening zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.
Er zijn in Hoorn ook enkele verenigingen die als (sub)topsportvereniging zijn aan te merken. Dit zijn bijvoorbeeld basketbalvereniging de Hoppers, Hvv Hollandia, tafeltennisvereniging DisnieRats. De Westfriese Hockey club, Rugbyclub West-Friesland, Hovocubo en het Veerhuys slagen er in hun ambitie, om op een hoger (landelijk) competitieniveau te spelen, waar te maken.

Thema 3
De (meer)waarde van sportaccommodaties
Sportaccommodaties zijn van essentieel belang voor de individuele sporter, sportvereniging en het onderwijs en hebben vanuit dit oogpunt een meerwaarde. De gemeente Hoorn is voorwaardenscheppend bij het realiseren en instandhouden van een diversiteit van sportaccommodaties.

Jaarlijks worden de buitensportaccommodaties beoordeeld op kwaliteit en veiligheid. Deze beoordeling is de basis van het meerjaren onderhoudsplan (mop) waarin voor het beheer en onderhoud vooruit wordt gekeken om inzicht te krijgen wanneer een accommodatie (of een

[1] Mullier Instituut: relatie tussen sport, bewegen en schoolprestaties (sport en strategie december 2014 / jaargang 8 editie 6).

onderdeel daarvan) aan renovatie toe is. De gemeente ontwikkelt en vervangt in principe sporthallen en sportzalen om te voldoen aan de wettelijke taak om het onderwijs te faciliteren.

Een sportaccommodatie moet veilig zijn, dat spreekt voor zich. Gebruikers moeten er van uit kunnen gaan dat zij in een veilige omgeving bewegen en sporten. De gemeente heeft hierbij als eigenaar van de accommodaties een zorgplicht.

Accommodatieproblemen, terugloop van leden, vrijwilligers en bestuursopvolging, bieden kansen om zaken anders te organiseren zodat de sport en sportverenigingen toekomst bestendig worden gemaakt. Deze problemen kunnen aanleiding zijn om verenigingen vanuit een breder perspectief te her accommoderen en zoveel mogelijk te bundelen waardoor sportaccommodaties nog efficiënter worden gebruiken en beheerkosten worden verminderd.

Thema 4
De (meer)waarde van sportstimulering en het sportopbouwwerk
Het doel van sportstimulering is om mensen te activeren om (meer) te gaan bewegen. Dit wordt hoofdzakelijk bereikt door het organiseren van activiteiten. Binnen de decentralisaties wordt sport en bewegen ingezet als middel om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven van Hoorn. Hierbij wordt zowel op preventie als curatie ingezet. Onder het motto voorkomen is beter dan genezen willen we gezonde mensen vooral gezond houden door laagdrempelige beweegactiviteiten te organiseren. Op curatief gebied willen we voor de mensen die een lichamelijke of psychische indicatie hebben én de reguliere 1e lijnszorg hebben doorlopen, follow up activiteiten organiseren. De kracht van het sportopbouwwerk in dit proces is om verbindingen te leggen tussen de (sport) partners in het veld.

Het beweegmanagement vindt plaats op nagenoeg alle basisscholen van het openbaar- en bijzonder onderwijs. Beweegmanagers zijn verantwoordelijk voor een actief sportklimaat op school en werken nauw samen met de in de buurt aanwezige sportverenigingen en sportaanbieders. Beweegmanagement levert maatwerk voor elke school waarbij interventies aansluiten bij de problemen van kinderen op het gebied van bewegingsarmoede, overgewicht en motorische achterstand. In overleg met de ouders en kinderen wordt een traject gestart om deze problemen aan te pakken

Dit college is van mening dat het sportopbouwwerk een meerwaarde heeft door activiteiten te organiseren die de markt niet aanbiedt en verbindingen legt die er nog niet zijn.

Thema 5
De maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen
Een gezonde vrijwilligersachterban vormt het hart van een vereniging. De signalen uit het werkveld geven aan dat de beschikbaarheid van vrijwilligers sterk verschilt per Hoornse vereniging. Vrijwilligers melden zich in vergelijking met vroeger minder vaak vrijwillig aan, maar worden benaderd door een enthousiast medelid.

Veel Hoornse sportverenigingen zijn bereid om zich maatschappelijk in te zetten voor hun omgeving en hebben daarbij oog voor specifieke doelgroepen, voor goede doelen, voor duurzaamheid, voor het onderwijs et cetera. De verenigingen die zich hiermee bezighouden hebben de basis, de eigen sportbeoefening, meestal goed op orde waardoor ze ook over de grenzen van hun thuisbasis mogelijkheden zien.

Maatschappelijke betrokkenheid is ook juíst van belang bij verenigingen in lastiger vaarwater. Samenwerking in een sociaal project in de wijk kan soms het opstapje zijn naar nieuwe doelgroepen, meer leden, meer contributie en uiteindelijk een gezondere sportvereniging. Een uitbreiding van activiteiten vergt inzicht in de eigen wijk, flexibiliteit en organiserend vermogen omdat het buiten de reguliere werkzaamheden valt. De gemeente juicht deze ontwikkeling toe en faciliteert hierbij waar mogelijk.

Thema 6
Trends en ontwikkelingen
De belangrijkste trends zijn:
Andere bevolkingssamenstelling. Nederland krijgt langzamerhand een andere bevolkingssamenstelling. De vergrijzing treedt op en de allochtone bevolkingsgroep wordt groter. Ook Hoorn herkent deze ontwikkeling op het gebied van de vergrijzing en de sportdeelname van de allochtone bevolkingsgroep. Het sportopbouwwerk speelt in op deze twee specifieke doelgroepen.

Flexibel sporten. De bereidheid om vrijwilligerstaken voor een sportvereniging uit te voeren is een ontwikkeling waar de Hoornse sportverenigingen de nodige problemen bij ondervinden. De sporter is meer een consument geworden die wil zappen en zich niet voor langere tijd vast wil leggen. Om hier in Hoorn op in te spelen worden de mogelijkheden van flexibele abonnementen onderzocht.

Maatschappelijke betrokkenheid. In Hoorn willen veel sportverenigingen een maatschappelijke betrokkenheid invullen door de accommodatie open te stellen voor breder gebruik.

Toename ongeorganiseerde sport. De toename van ongeorganiseerde sport gaat ten koste van het sporten in verenigingsverband.

Bundeling sportaccommodaties. De grond in Hoorn is schaars. Van ontwikkelgemeente is Hoorn een beheergemeente geworden. De mogelijkheid om verschillende sportverenigingen te bundelen zodat er enerzijds accommodatieproblemen worden opgelost en anderzijds er efficiënter gebruik gemaakt wordt van faciliteiten.

Thema 7
De verbinding van Sport & Recreatie met Kunst & Cultuur en Toerisme
In het rapport destinatiemarketingstrategie Noord Holland Noord 2014 wordt genoemd dat sportbeoefening en de sportrecreatie met 28% in Noord Holland Noord in de ranglijst staat als belangrijkste vorm van dagrecreatie. Daarbij komt de dagrecreant voornamelijk uit de eigen provincie. De raakvlakken van de beleidsvelden Kunst & Cultuur, Economie & Toerisme & Recreatie met Sport maken van Hoorn een levendige en bruisende stad. Een stad met potentie om de Leisure gestalte te geven.
Voor wat betreft de recreatie werkt Hoorn samen met de regio en maakt zij deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling van het Recreatieschap West-Friesland. Deze regeling houdt zich bezig met het beheer en het ontwikkelen van recreatieve voorzieningen en – terreinen in West-Friesland. De wandel- fiets- en vaarroutes worden ingezet om te bewegen.

Einde samenvatting.

De kaders

Deze nota is tot stand gekomen rekeninghoudend met de volgende kaders.

De landelijke kaders:

- De Wet Publieke gezondheid.
  Op grond van deze wet zijn gemeenten verplicht om elke vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen binnen twee jaar nadat de landelijke nota gezondheidsbeleid is vast gesteld.
- Landelijke nota “Gezondheid dichtbij” (mei 2011).
  De landelijke speerpunten uit deze nota zijn: roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht, diabetes en depressie. Het kabinet legt hierbij een belangrijk accent op bewegen. In deze nota is aangegeven waar op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid de ambities zouden moeten liggen. De ambities worden bepaald aan de hand van de vijf speerpunten die voortkomen uit het landelijke beleid. Het kabinet wil graag dat iedereen veilig kan sporten en bewegen in de buurt.
- De Wet Maatschappelijke Ondersteuning
  Deze wet heeft tot doel om de kwaliteit van leven van burgers te bevorderen.
- Impuls Brede Scholen Sport en Cultuur
  Deze impuls heeft zich ten doel gesteld om in de periode 2007 – 2012 2.500 fte’s aan combinatiefunctionarissen te realiseren. Dit zijn nieuwe en structurele arbeidsplaatsen waarbij één medewerker in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is bij tenminste twee organisaties in de sectoren onderwijs, sport en / of cultuur.

De lokale kaders geven de volgende informatie:

- De Stadsvisie 2005 – 2025
  Hoorn kiest voor goede voorzieningen op het gebied van sport en recreatie en wil inspelen op trends en veranderende behoeften. Er is sprake van een voorwaardenscheppend beleid en van het realiseren en instandhouden van een diversiteit aan accommodaties voor sport en recreatie. Hoorn zet zich vooral in voor de breedtesport en heeft niet de ambitie om topsportstad te worden.
- Het Coalitieakkoord 2014 – 2018
  Hoorn kent veel sportverenigingen waar vele inwoners gebruik van maken en / of waarvoor zij zich inzetten als vrijwilliger. De verenigingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Een divers, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod voor alle inwoners is daarom belangrijk. Sport is daarnaast van belang om beweging te stimuleren en overgewicht tegen te gaan.
  Op het gebied van recreatie zijn er kansen om met de komende dijkversterking van de Westerdijk een economische en toeristisch aantrekkelijke locatie te maken. Met het aanleggen van het stadsstrand bij de Grote Waal wordt een langgekoesterde wens en een voorziening voor inwoners en bezoekers gerealiseerd;
- Het College Uitvoeringsprogramma 2014 – 2018

De Gemeente:

1. ontwikkelt beleid om sport in de volle breedte als middel in te zetten bij decentralisaties en laat dit beleid door partners uitvoeren;
2. breidt de activiteiten voor jeugdigen (tot 18 jaar) uit door de inzet van beweegmanagers in het primair onderwijs en de combinatiefunctionarissen in het voortgezet onderwijs en de sportverenigingen;

3. zet het sportopbouwwerk in op specifieke doelgroepen / thema's zoals onder andere bij chronisch zieken, overgewicht en eenzaamheid;
4. enthousiasmeert sportverenigingen om nieuwe initiatieven te ontwikkelen;
5. evalueert de bekendheid van de cultuurstrippenkaart;
6. heeft aandacht voor accommodatieproblemen bij de RcWF en de HSV Sport 1889;
7. zet de huidige activiteiten van het sportopbouwwerk voort;
8. onderzoekt op welke manier het sportopbouwwerk ingezet kan worden bij preventie/curatie binnen de decentralisaties;
9. legt de raad een tweetal voorkeursvarianten voor om het beheer en de exploitatie van de ijsbaan en zwembad(en) buiten de gemeentelijke organisatie te plaatsen en geeft uitvoering aan het raadsbesluit;
10. geeft een prioriteit aan het Programma Waterfront Haven (scenario aanleg stadsstrand en fiets- wandelpad Hoorn – Edam – Amsterdam)

Nota Lokaal Gezondheidsbeleid Hoorn 2013 – 2016
De gemeente is op grond van verschillende wetten verantwoordelijk voor de lichamelijke een geestelijke gezondheid van haar burgers. De speerpunten van dit beleid vastgelegd in de landelijke nota "Gezondheid dichtbij". Zoals eerder is aangegeven legt het kabinet hier een belangrijk accent op het bewegen.

- Het Beheerplan buitensportaccommodaties 1985 wordt jaarlijks geactualiseerd door middel van de schouw. Dit is de onderlegger voor het meerjaren onderhoudsplan voor de buitensportaccommodaties
- Visie binnensportaccommodaties 2010 – 2025. Er zijn 3 verschillende typen binnensportaccommodaties in Hoorn. Hierbij wordt een keuze gemaakt welke gebruikersgroep in het hoofdgebruik wordt gefaciliteerd. Dit kan het verenigingsgebruik (topsport of wedstrijdsport) of het bewegingsonderwijs zijn. De keuze hierin is bepalend voor de verdere vormgeving van de accommodatie qua maatvoering, inrichting, voorzieningen en dergelijke.
- De Algemene Subsidieverordening Hoorn 2015 (Asv) is leidend voor de subsidie mogelijkheden op het gebied van sport(activiteiten) en sportaccommodaties
- De gemeentelijke verordening onderwijshuisvesting:
  Op grond van deze verordening heeft de gemeente de verplichting om het primaire onderwijs te faciliteren met een gymnastiekruimte als die binnen een bepaalde afstand van de school niet aanwezig is.
- Notitie spelen nu en later. De notitie is geactualiseerd in 2008.
  Doel van de notitie is:
  1. Het waarborgen van voldoende en veilige speelruimte en speelplekken voor al onze kinderen
  2. Het vastleggen van de werkwijze, taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie.
- De brede impuls Combinatiefuncties is een landelijke structurele stimuleringsmaatregel. Combinatiefuncties creëren een samenhangend aanbod tussen onderwijs, sport en cultuur.
- Sportopbouwwerk: Van aanbod gericht naar vraaggericht werken, nadruk op opbouwen en overdragen, speciale aandacht voor doelgroepen.

Definitie van sport en bewegen
Het begrip “sport” wordt in de context van deze notitie als volgt gedefinieerd:
Sport is een fysieke - of geestelijke activiteit dat op reglementaire wijze in competitieverband of recreatief beoefend wordt. Sport kent de verschillende vormen: sportieve recreatie, spel, (on)georganiseerde -, wedstrijd- en topsport.

De definitie van bewegen is in de context van deze nota dat mensen zich zelf van stand / plaats veranderen door (lichte) lichamelijke inspanning.

Sport en bewegen als doel en als middel
De gemeente Hoorn beoogt met sportbeoefening / -stimulering en bewegen onder andere een gezonde leefstijl, integratie, respect, en plezier in sport en bewegen te bevorderen en het voorkomen van een sociaal isolement. Kortom de effecten van sport zijn veelomvattend. In deze notitie ligt het accent op de fysieke vorm van sportbeoefening. De gemeente Hoorn wil dit faciliteren, stimuleren en voert een voorwaardenscheppend beleid. Hierbij worden echter twee kanttekeningen geplaatst. Ten eerste dat de gemeente zich niet op het terrein van de commerciële sportaanbieder begeeft. Ten tweede dat de gemeente geen rol voor zich ziet weggelegd om de ongeorganiseerde sporter, dit is de sporter die niet bij een sportvereniging of commerciële aanbieder is aangesloten, te sturen naar georganiseerde sportbeoefening.
Ongeorganiseerde sportbeoefening is een maatschappelijke trend en een keuze van de individuele sporter.
Echter de realiteit is ook dat ondanks alle stimuleringsmaatregelen er altijd mensen blijven die er bewust voor kiezen om niet te gaan sporten of bewegen.

Maar wanneer beweeg je of sport je voldoende?
In Nederland worden drie richtlijnen voor beweeggedrag[2] gehanteerd:

1) De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Een volwassene (> 18 jaar) voldoet hieraan als hij / zij op tenminste 5 dagen per week gedurende 30 minuten per dag matig tot intensief beweegt;
2) De fitnorm is gebaseerd op de minimale hoeveelheid lichaamsbeweging die nodig is voor het bereiken van een optimaal uithoudingsvermogen. Iemand voldoet aan deze norm als hij / zij tenminste 3 dagen per week gedurende 20 minuten zwaar intensief beweegt;
3) De combinorm, hieraan voldoet iemand als hij / zij aan tenminste één van de andere twee richtlijnen voldoet.

[2] Rapportage sport 2014 van het Sociaal Cultureel Planbureau.

Thema 1.
De (meer)waarde van sport en bewegen

Sport en bewegen zijn belangrijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid en worden steeds meer verbonden aan andere beleidsterreinen zoals: gezondheid, onderwijs[3], participatie en veiligheid.
De maatschappij wordt zich steeds meer bewust van de (meer)waarde die sport en bewegen hebben, want uit onderzoeken blijkt dat de minst actieve personen over het algemeen het grootste risico hebben op negatieve gezondheidseffecten. Voldoende bewegen hangt positief samen met gezondheid gerelateerde kwaliteit van leven (Bize e.a. 2007). Lichaamsbeweging heeft ook een positieve invloed op de mentale gezondheid en de mate van onafhankelijkheid op latere leeftijd (BHFNC 2013). Sport wordt als middel bij deze beleidsterreinen ingezet met de gedachte dat een hogere sportparticipatie bijdraagt aan een maatschappelijk en gezondheidsvoordeel. De sportvereniging, die meer haar maatschappelijke verantwoording neemt, en het sportopbouwwerk zijn hierbij belangrijke partners.

Wetenschappelijk onderzoek[4] wijst een meerwaarde van sport en bewegen uit, enkele conclusies:

- Sporten en bewegen hebben een positief effect op de gezondheid van mensen;
- Mensen die voldoen aan de beweegnorm hebben minder kans op overgewicht, kanker, hart- en vaatziekten en een vroegtijdige dood dan mensen die onvoldoende bewegen;
- Sporters hebben een langere levensverwachting dan mensen die niet sporten;
- Door de langere levensverwachting ontlopen de totale zorgkosten van beide groepen elkaar niet veel;
- Sporters hebben in vergelijking met niet-sporters meer levensjaren met een goede kwaliteit;
- Het economische rendement neemt toe als er meer aandacht is voor blessurepreventie;
- Er is een licht bewijs dat jeugdigen die sporten en bewegen beter presteren op school en minder schooluitval hebben dan jeugdigen die dit niet doen;
- Jeugdigen die lid zijn van een schoolsportvereniging gaan met meer plezier naar school dan jeugdigen die dat niet zijn;
- Het kan een middel zijn bij het tegengaan van antisociaal gedrag en criminaliteit

Onderzoek door het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wijst uit dat als iedereen van > 20 jaar voldoende zou bewegen dit de resterende levensverwachting zou doen stijgen. (mannen 0.7 jaar en vrouwen 1.2 jaar). Daarbij is ook een schatting gemaakt van de kosten doordat er te weinig bewogen wordt. Ziekten vooral als gevolg van te weinig bewegen, zoals diabetes, hart- en vaatziekten en beroerten, kosten de samenleving jaarlijks 1.3 miljard. Kosten die dus te voorkomen zijn als men maar voldoende zou bewegen. Deze onderzoeken tonen het belang en de meerwaarde van sport en bewegen aan.
En dat er nog een hoop werk te verrichten is om mensen tot bewegen en sporten aan te zetten blijkt uit onderzoek van het Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen (NISB).
In 2013 beweegt ruim de helft van de Nederlandse jongeren en bijna een derde van de volwassen Nederlanders onvoldoende. Ondanks alle stimuleringsmaatregelen is dit beeld vanaf 2005 niet wezenlijk veranderd. Nederlanders zitten en liggen ook relatief veel. Over dit sedentair gedrag bij thema 8 meer.

---

[3] Mullier Instituut: relatie tussen sport, bewegen en schoolprestaties (sport en strategie december 2014 / jaargang 8 editie 6).

[4] Bron: "De waarde van sport". Verwey- Jonker instituut. (oktober 2011)

Groepen die weinig bewegen of sporten, verdienen aandacht want daar is de winst te boeken, zijn: meisjes 4 – 11 jarigen, 65-plussers, niet-werkenden, personen met een zittend beroep, personen met een langdurige aandoening en personen van niet-Nederlandse afkomst.

Thema 2.
De (meer)waarde van Breedte- en Topsport:

Breedtesport is het sportaanbod dat zich richt op alle vormen van sportbeoefening die voor een ieder toegankelijk en laagdrempelig zijn. Breedtesport houdt zich in belangrijke mate bezig met sportkennismaking en sportstimulering.

De gemeente Hoorn zet in op de breedtesport en dat is te zien aan de grote verscheidenheid van sporten die in Hoorn beoefent kunnen worden. Er zijn in Hoorn circa 80 binnen- en buitensportverenigingen actief, die tezamen 40 verschillende sporten aanbieden. Voor een aantal sporten heeft Hoorn een regio functie, denk bijvoorbeeld aan: atletiek, hockey, rugby, honk- en softbal, boogschieten, hondensport en wielrennen.

Hier komt nog een groot aantal commerciële sportaanbieders bij die in Hoorn gevestigd is. Deze aanbieders bestrijken het sportgebied van judo tot dans en fitness. Daarnaast kent Hoorn het sportopbouwwerk, dat verschillende rollen vervult, namelijk die van organisator, begeleider en makelaar.

De breedtesport biedt ook de mogelijkheid om de lokale sportinfrastructuur te versterken. Hiervoor is een optimale samenwerking met een groot aantal actoren noodzakelijk. Dit zijn de vrijwilligers en de trainers van sportverenigingen, de beroepskracht van de commerciële sportaanbieder en het onderwijs, de beweegmanager, de combinatiefunctionaris, de sportopbouw- en jongerenwerker, Sportservice Noord Holland, het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Westfriesland en Stichting Netwerk.

De gemeente Hoorn wil met de breedtesport bereiken dat er een toegankelijk sportaanbod in de wijk is waarbij belemmeringen, zoals financiën en bereikbaarheid, zoveel mogelijk zijn weggenomen. Dit stelt de inwoners van Hoorn in staat een leven lang te sporten en te bewegen.

Wat wil de gemeente Hoorn doen, waar gaat het zich op richten?
Mensen te stimuleren om aan de NNGB te voldoen. (volwassenen: 5 maal per week: 30 minuten per dag matig – intensief bewegen, kinderen: 5 maal per week: 60 minuten per dag matig – intensief bewegen).

Het college zet in op de breedtesport, maar dat betekent niet dat er in Hoorn geen topsport plaatsvindt, want zonder breedtesport geen topsport. De breedtesport dient als fundament voor de topsport, want die komt immers voort uit de breedtesport. De vereniging staat hierbij veelal aan de basis. Topsport dient weer als inspirator en voorbeeldfunctie voor de breedtesport. Er is sprake van een wisselwerking, want deze twee vormen van sportbeoefening zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Topsport is het op professionele en planmatige wijze beoefenen van sport op (inter-) nationaal niveau (EK's, WK's en Olympische Spelen) binnen een erkend topsportonderdeel. Topsport is een vorm van sport die meer vraagt dan "alleen" de trainingsuren en wedstrijden, het is een manier van leven.

Het TABOR-college heeft een LOOT-licentie en het ATLAS-college heeft een topsportklas. LOOT staat voor: Landelijk Overleg Onderwijs Topsport). LOOT scholen bieden talenten / topsporters de mogelijkheid om topsport en onderwijs te combineren door middel van een aangepast lesprogramma.

Topsport in Hoorn komt ook tot uiting bij een aantal sportevenementen. Denk hierbij aan:

- de openwater zwemwedstrijd Ter Rede van Hoorn. Jaarlijks komen nationale en internationale toppers aan de start.
- Jaarlijks organiseert av Hollandia onder de naam Flynth recordwedstrijden een van de vier Lotto baancircuit wedstrijden. Dit is een wedstrijd van nationale toppers en buitenlandse atleten.

Er zijn in Hoorn ook enkele verenigingen die als (sub)topsportvereniging zijn aan te merken. Dit zijn bijvoorbeeld basketbalvereniging de Hoppers, Hvv Hollandia, tafeltennisvereniging DisnieRats. De Westfriese Hockey club, Rugbyclub West-Friesland, Hovocubo en het Veerhuys slagen er in hun ambitie, om op een hoger (landelijk) competitieniveau te spelen, waar te maken.

Thema 3.
De (meer)waarde van de sportaccommodaties.

Het gaat hierbij over de verschillende vormen van multifunctioneel gebruik, het beheer, het onderhoud en de exploitatie maar ook over de veiligheid en subsidie mogelijkheden. Sportaccommodaties zijn van essentieel belang voor de individuele sporter, sportvereniging en het onderwijs en hebben vanuit dit oogpunt een meerwaarde. De accommodaties worden multifunctioneel gebruikt. Dit wil zeggen dat overdag de accommodatie door het onderwijs wordt gebruikt en aansluitend door de sportverenigingen. De gemeente Hoorn is voorwaardenscheppend bij het realiseren en instandhouden van een diversiteit van sportaccommodaties. Hierbij worden de richtlijnen van de nationale sportbonden en NOC*NSF gevolgd. Deze diversiteit betekent een grote verscheidenheid in sportaanbod.

Buitensportaccommodaties:
Jaarlijks worden de sportaccommodaties beoordeeld op kwaliteit en veiligheid. Deze beoordeling is de basis van het meerjaren onderhoudsplan (mop) waarin voor het beheer en onderhoud vooruit wordt gekeken om inzicht te krijgen wanneer een accommodatie (of een onderdeel daarvan) aan renovatie toe is.
Het jaarlijks beschikbare onderhoudsbudget voor de buitensportaccommodaties bedraagt € 95.000. Hier wordt het gehele buitensportenareaal van onderhouden: 23 natuurgras-, 7 kunstgras-, 3 handbalvelden, 1 atletiek-, wieleraccommodatie van onderhouden (maaien, bemesten, snoeien bomen etc.).
Ter vergelijking: het advies van ingenieursbureaus is om voor het beheer en onderhoud voor een natuurgrasveld te rekenen met € 8.000 à € 10.000 per jaar. Het budget dat Hoorn besteedt aan het beheer en onderhoud vertaalt zich in de kwaliteit van met name de natuurgras- en wetrasportvelden. De laatste jaren neemt het aantal klachten over de kwaliteit van deze velden toe en dient zich de principiële vraag aan welke minimale budget er voor nodig is om de sportaccommodaties te faciliteren en te onderhouden. Deze vraag wordt gesteld omdat de bodem van het beschikbare onderhoudsbudget om alle buitensportaccommodaties in stand te houden is bereikt.

Binnensportaccommodaties:
In 2012 heeft de gemeenteraad de Visie Binnensportaccommodaties 2012 – 2025 vastgesteld. Op basis van deze visie zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd, deze zijn in de bijlage 3 opgenomen.

Hoorn heeft een diversiteit aan binnensportaccommodaties. Van verouderde gymzaaltjes uit de jaren 50/60 met beperkte gebruiksmogelijkheden tot moderne en ruim bemeten sporthallen en sportzalen die voldoen aan de huidige sportbehoefte.

De gemeente ontwikkelt en vervangt in principe sporthallen en sportzalen om te voldoen aan de wettelijke taak om het onderwijs te faciliteren.
Sporthallen en sportzalen zijn echter onmisbaar binnen de totale sportinfrastructuur van de stad. De accommodaties bieden na schooltijd onderdak aan tal van sportverenigingen en andere sportaanbieders. Duizenden inwoners bezoeken wekelijks één of meerdere keren per week één van de binnensportaccommodaties om een sport te beoefenen.
Bij de bouw van de nieuwste sportaccommodaties (sporthal de Kreek, sporthal Nieuwe Steen, sportzaal Lingeweg en sportzaal Tweeboomlaan) is binnen het programma van eisen sterk rekening gehouden met naschools gebruik. Zo is Sporthal de Nieuwe Steen een badmintonhal en sportzaal Lingeweg is een gecombineerde onderwijs/turnzaal.

In de toekomst zijn er 3 verschillende typen binnensportaccommodaties in Hoorn. Hierbij wordt een keuze gemaakt welke gebruikersgroep in het hoofdgebruik wordt gefaciliteerd. Dit kan een accommodatie zijn voor topsport, wedstrijdgebruik of het bewegingsonderwijs. De

afweging hierin is bepalend voor de verdere vormgeving van de accommodatie qua maatvoering, inrichting, voorzieningen en dergelijke.

Alle huidige sporthallen en sportzalen zijn nu en in de nabije toekomst hard nodig om te kunnen voldoen aan de onderwijsbehoefte. De bezettingsgraad overdag ligt boven de 95%. De afgelopen jaren boden met name de accommodaties in de wijk Kersenboogerd onvoldoende capaciteit. In deze periode konden een aantal scholen niet de ruimte krijgen om het gymonderwijs volgens de wettelijke normering te organiseren. De druk op deze accommodaties neemt echter momenteel af door een terugloop van het aantal leerlingen in deze wijk. Alleen in de binnenstad is de accommodatie capaciteit een knelpunt.

Vanaf 2012 Is het Voortgezet Onderwijs (VO) zelf verantwoordelijk voor het ontwikkelen van binnensportaccommodaties als onderwijsvoorziening voor de VO scholen. Hiermee verliest de Gemeente de regievoering over deze sportaccommodaties. Dit kan een belemmering zijn voor de verdere ontwikkeling van de sportinfrastructuur in Hoorn. Er wordt naar gestreefd om op dit onderdeel goede afstemming te hebben met het VO als het gaat om huurtarieven, gebruiksmogelijkheden e.d.

Beheer en exploitatie:
Het beheer van de sportaccommodaties wordt in Hoorn verschillend ingevuld. Er is sprake van een versnipperd beleid want er zijn accommodaties die door de gemeente worden beheerd, maar ook door een stichting en een commerciële marktpartij. Om hier eenduidigheid in te krijgen is enkele jaren geleden een onderzoek gestart naar de meest geschikte beheer- en exploitatievorm van de sportaccommodaties.
Op dit moment is de koers die Hoorn vaart dat eerst het beheer, onderhoud en exploitatie van zwembad de Waterhoorn (gemeentelijk eigendom) en de Wijzend (eigendom stichting zwembaden Hoorn) en kunstijsbaan de Westfries (gemeentelijk eigendom) commercieel worden aanbesteed. De contracten met deze exploitanten lopen eind 2016 af.
Op een later moment volgt besluitvorming over het toekomstige beheer, onderhoud en exploitatie van de binnen- en buitensportaccommodaties.

Veiligheid en aansprakelijkheid:
Een sportaccommodatie moet veilig zijn, dat spreekt voor zich. Gebruikers moeten er van uit kunnen gaan dat zij in een veilige omgeving bewegen en sporten. De gemeente heeft hierbij als eigenaar van de accommodaties een zorgplicht. Het welzijn van de gebruiker staat dus voorop. Door verwijtbare ongelukken kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld en dat is in eerste instantie erg voor de gebruiker maar dit is ook slecht voor het imago van de gemeente. Dit moet dus voorkomen worden. Wat doet de gemeente Hoorn daarvoor? Enkele voorbeelden:

- Jaarlijks worden de buitensportaccommodaties beoordeeld op kwaliteit en veiligheid;
- Het ongeluk in de gemeente Twijzel waarbij een dug-out instortte, was aanleiding om de bouwkundige staat van alle stenen dug-outs en tribunes in Hoorn te laten keuren;
- Jaarlijks wordt de risico inventarisatie geactualiseerd;
- Worden de ophangsystemen van zwembad de Waterhoorn gekeurd en gemonitord;
- Zijn de oudere verlichtingsmasten (> 17 jaar) op de buitensportaccommodaties gekeurd. Op basis van deze keuring is een aantal masten vervangen;
- De masten bij tennisverenigingen zijn niet het eigendom van de gemeente, maar deze verenigingen zijn aangeschreven met het advies ook deze masten te laten keuren;
- Worden er maatregelen genomen om hazen, konijnen en mollen op velden te weren,
- Wordt het sport- en spelmateriaal van de binnensportaccommodaties periodiek gekeurd;
- Zijn bij sporthallen geluidswerende voorzieningen aangebracht.

Heraccommoderen van verenigingen:
Accommodatieproblemen, terugloop van leden, vrijwilligers en bestuursopvolging, bieden kansen om zaken anders te organiseren zodat de sport en sportverenigingen toekomst bestendig worden gemaakt. Deze problemen kunnen aanleiding zijn om verenigingen vanuit een breder perspectief te heraccommoderen en zoveel mogelijk te bundelen waardoor sportaccommodaties nog efficienter worden gebruiken en beheerkosten worden verminderd.

Thema 4.
Meerwaarde van sportstimulering en het sportopbouwwerk

Wat is sportstimulering?
Hieronder verstaan we: “Het actief gebruikmaken van mogelijkheden om mensen aan te zetten tot structureel sporten en bewegen”.

Meerwaarde van Sportstimulering
Het doel van sportstimulering is om mensen te activeren om (meer) te gaan bewegen. Dit wordt hoofdzakelijk bereikt door het organiseren van activiteiten. Maar er is meer voor nodig dan alleen activiteiten. Soms ervaren mensen barrières om te gaan bewegen. Deze moeten dan eerst worden weggenomen. Daarom zijn er aanvullende maatregelen nodig die direct gekoppeld zijn aan sportstimulering, waaronder:

- Financiële ondersteuning: voor mensen met een minimum inkomen bestaat het sport- en cultuurfonds waarop een beroep kan worden gedaan voor het betalen van de contributie of sportmateriaal (kleding, schoeisel).
- Bereikbaarheid van faciliteiten: indien mogelijk accommodaties en activiteiten in de wijk aan te bieden en deze veilig bereikbaar te maken.
- Doelgroepenbeleid: aanbieden van activiteiten gericht op bepaalde groepen mensen waarin de commerciële markt niet voorziet.
- Maatwerk: door deel te nemen aan landelijke interventies en deze toe te passen op Lokaal niveau. Onder maatwerk vallen ook andere vormen van lidmaatschap, contributie en betaling die gericht zijn op een vrijblijvende sportbeoefening.

Decentralisaties
Binnen de decentralisaties wordt sport en bewegen ingezet als middel om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven van Hoorn. Hierbij wordt zowel op preventie als curatie ingezet. Onder het motto voorkomen is beter dan genezen willen we gezonde mensen vooral gezond houden door laagdrempelige beweegactiviteiten te organiseren. Op curatief gebied willen we voor de mensen die een lichamelijke of psychische indicatie hebben én de reguliere 1e lijnszorg hebben doorlopen, follow upactiviteiten organiseren. Ze worden hierdoor gedurende langere tijd begeleid in het ontdekken van de beweegmogelijkheden voor hun beperking. De kans op herstel of stabilisatie van de klachten (in plaats van verergering) nemen hierdoor toe.

In relatie tot de transities Jeugdzorg en Passend Onderwijs kan beweging een positieve bijdrage leveren bij de ontwikkeling van (kwetsbare) jeugd. Ten aanzien van de AWBZ/WMO zijn er activiteiten speciaal gericht op mensen met een beperking. Om te participeren op de arbeidsmarkt vergroot een goede lichamelijke, psychische en sociale gezondheid de kans op een baan. Daarnaast kunnen activiteiten ingezet worden om mensen die geen werk hebben, een dagritme en invulling van een dag aan te bieden.

Wettelijke kaders
Het stimuleren van sport en bewegen heeft een directe band met de onderstaande twee wetten waarbij sport en bewegen in de uitvoering een cruciale factor vormen:

1. Wet publieke gezondheid (Wpg): de gemeente heeft de *verplichting* om de van inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen.
2. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO): heeft als doel om inwoners met een fysieke, sociale of psychische beperking deel te laten nemen aan de maatschappij. Beide wetten streven na om de kwaliteit van leven te bevorderen.

Regelmatig bewegen biedt zowel lichamelijke als psychische voordelen en wordt daarom ingezet als middel om de algehele gezondheid te bevorderen. De landelijke speerpunten op gezondheidsgebied zijn het tegengaan van: roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht, diabetes en depressie. Het kabinet legt daarbij een belangrijk accent op bewegen omdat dit met name bij de laatste 3 speerpunten kan leiden tot gezondheidsbevordering.

Mensen bewust te maken van het belang van bewegen is een continu proces. De landelijke campagne ’30 minuten bewegen’ is hiervan een voorbeeld. Door technologische vooruitgang worden taken waarvoor eerst fysieke inspanning werd vereist, inmiddels geautomatiseerd uitgevoerd. Hier ligt dan ook een taak voor de gemeente om mensen te stimuleren actieve beweegmomenten in een dag in te passen en te integreren in het dagelijks leven.

In de Nota gezondheidsbeleid 2013 – 2016 is een gezondheidsprofiel opgenomen dat is opgesteld door de GGD. De volgende informatie over Hoornse inwoners is hierin te vinden:

1) Ruim 50% van de bevolking heeft een chronische aandoening vaak aan het bewegingsapparaat
2) 20% van de inwoners voelt zich psychisch ongezond
3) 37% van de inwoners voelt zich eenzaam
4) 32% loopt een risico op een angststoornis of een depressie
5) 20.000 inwoners bewegen onvoldoende, bijna 26.000 inwoners hebben overgewicht
6) Tussen 2010 – 2025 neemt het aantal ouderen toe met 72%

Deze cijfers geven een actueel beeld van de taak waar de gemeente Hoorn de komende jaren voor staat vanuit de Wet Publieke Gezondheid. In het verlengde van deze cijfers liggen de (toekomstige) zorgkosten die hiermee gepaard gaan. Voldoende beweging kan een cruciale en positieve bijdrage leveren in de aanpak van gezondheidsproblematiek.

Sportstimulering en onderwijs:
Jong geleerd is oud gedaan, daarom wordt getracht om binnen het basisonderwijs (BO) de jeugd veelvuldig met sport en bewegen in aanraking te laten komen. In de afgelopen 10 jaar is in Hoorn de rol van het gymonderwijs veranderd van een bijrol naar een hoofdrol. De herintreding van de vakdocent gymonderwijs heeft voor een professionaliseringsslag gezorgd.

Het beweegmanagement vindt plaats op nagenoeg alle basisscholen van het openbaar- en bijzonder onderwijs. Beweegmanagers zijn verantwoordelijk voor een actief sportklimaat op school en werken nauw samen met de in de buurt aanwezige sportverenigingen en sportaanbieders. Beweegmanagement levert maatwerk voor elke school waarbij interventies aansluiten bij de problemen van kinderen op het gebied van bewegingsarmoede, overgewicht en motorische achterstand. In overleg met de ouders en kinderen wordt een traject gestart om deze problemen aan te pakken.

Ook bij het voortgezet onderwijs nemen de lessen lichamelijke opvoeding (l.o.) een belangrijke plaats in binnen het totale lespakket, omdat dit sinds een aantal jaar ook als een eindexamenvak gekozen kan worden. Zo heeft het Atlas college sportklassen, waarbij er meer uren bewegingsonderwijs wordt gegeven. Het Tabor college heeft een zogenoemde loot licentie (Landelijk Overleg Onderwijs Topsport), waarbij talentvolle jeugd de ruimte krijgt om door middel van een aangepast lesrooster school en topsport te combineren. Daarnaast is er met de invoering van combinatiefuncties binnen het VO, vanaf schooljaar 2009-10, een vergelijkbaar traject gestart als met het beweegmanagement binnen het BO. Samengevat is ook hier het doel om sport(kennismakings-)activiteiten te verzorgen voor een brede doelgroep, maar ook om jeugdigen die speciale aandacht behoeven, individueel te begeleiden.

Het kabinet en de Primair Onderwijs-raad hebben in 2014 afspraken gemaakt om de onderwijskwaliteit verder te verbeteren. Ook op het gebied van het bewegen van het kind. Het is de bedoeling dat scholen minimaal 2 en waar mogelijk 3 lesuren bewegingsonderwijs geven. Van gemeenten wordt verwacht om dit, samen met het onderwijsveld, op te pakken.

In 2014 heeft het onderzoeksbureau Kennis/Praktijk onderzoek gedaan naar de inzet van beweegmanagers en combinatiefunctionarissen in Hoorn. Hierbij is een vergelijk gemaakt met 18 andere gemeenten: In bijlage 2 is een samenvatting en toelichting uit het rapport te vinden. In dit onderdeel van de Sport- en beweegnota worden alleen de conclusies vermeld.

- Het binnen- en naschoolse sport- en beweegaanbod in de gemeente Hoorn is de afgelopen jaren toegenomen.
- De kwaliteit van het aanbod in de gemeente Hoorn lijkt een positieve impuls te hebben gekregen door de inzet van beweegmanagers en de komst van de combinatiefunctionarissen. Dit geldt zowel voor het aanbod binnen school als het aanbod bij de sportverenigingen.
- Het aantal jeugdleden bij sportverenigingen is toegenomen door de inzet van de combinatiefunctionarissen.
- De combinatiefunctionarissen worden op verschillende wijze ingezet met verschillende werkgevers en functieomschrijvingen. Waarbij de voornaamste doelgroep kinderen van de basisschoolleeftijd zijn.
- De combinatiefunctionarissen zijn tevreden over de activiteiten die ze uitvoeren.
- Men is over het algemene tevreden over de samenwerking (tussen de combinatiefunctionarissen onderling, tussen de combinatiefunctionarissen en de betrokken partijken en tussen de betrokken partijen onderling). De

combinatiefunctionarissen vervullen zowel de rol van schakel als verbinder tussen betrokken partijen.

- Een belangrijke succesfactor is de samenwerking tussen de combinatiefunctionarissen onderling, de communicatie met de doelgroep en betrokken instellingen en de tijd die de combinatiefunctionarissen hebben voor het uitvoeren van hun werkzaamheden.
- De organisatiestructuur draagt mogelijk bij aan het succes in de gemeente Hoorn. Waarbij de aansluiting tussen binnen schools- en naschool aanbod en de duidelijke taakomschrijving van de functie van de combinatiefunctionaris goed gewaardeerd worden door de betrokken organisaties.
- De ouderbetrokkenheid wordt laag gewaardeerd en als een knelpunt ervaren.
- De inzet van de combinatiefunctionarissen verspreid zich over de gehele gemeente. Binnen en rondom het primair onderwijs lijkt de inzet voldoende. Bij de sportverenigingen, culturele instellingen en voortgezet onderwijs zou nog meer inzet gepleegd kunnen worden om meer resultaat te halen. Er zijn 39 verschillende soorten sport in de gemeente Hoorn[5], vaak met nog meerdere sportverenigingen per tak van sport. Er zijn bijna 100 verschillende soorten organisaties, clubs, bands, kunstenaars en instellingen die een bijdrage leveren aan het culturele leven in Hoorn[6]. Hiermee wordt duidelijk dat de inzet van de combinatiefunctionarissen sport op de sportverenigingen en de combinatiefunctionarissen cultuur nog verder uitgebreid kan worden.
- De gemeente pakt duidelijk de regiefunctie op de inzet van de combinatiefunctionarissen. De werkgevers zijn zelf verantwoordelijk voor het operationeel leiding geven aan de combinatiefunctionarissen. Hoe dit wordt ingevuld verschilt per werkgever. Hierdoor verschilt te kwaliteit, maar er zijn geen signalen dat de begeleiding van de combinatiefunctionarissen ergens onvoldoende zou zijn. De werkwijze van de combinatiefunctionarissen verschilt ook. Een sterk punt is dat binnen school de combinatiefunctionarissen duidelijke plannen hebben en variëteit in het aanbod. Minder goed is wellicht dat de focus echt ligt op het basisonderwijs, daar waar de sportdeelname al heel hoog is.
- De inzet van de combinatiefunctionaris wordt gedragen door de verschillende betrokken organisaties. Het draagvlak lijkt groot. Echter, de betrokkenheid van sommige organisaties kan nog beter. Doordat de combinatiefunctionarissen veel zelf uitvoeren is dit wellicht ook lastiger vorm te geven.
- Door de gekozen werkwijze waarbij de combinatiefunctionarissen veel activiteiten zelf uitvoeren is het lastiger om borging goed vorm te geven. Echter, doordat er al jarenlang aan een structuur gewerkt wordt, met beweegmanagement als basis, lijkt de aandacht voor borging wel voldoende aanwezig.
- Al met al zien de betrokken instellingen dat de combinatiefunctionarissen een meerwaarde hebben voor het sport- en cultuurklimaat in de gemeente Hoorn.

[5] http://www.hoorn.nl/Int/Inwoners/Sportloket/(87048)-Sport-en-recreatie-Sportverenigingen.html

[6] http://www.hoorn.nl/Int/Inwoners/Kunst-en-cultuur/Links-en-nieuwtjes-kunst-en-cultuur.html

De meerwaarde van het Sportopbouwwerk
Op basis van de parallelle sessie van 20 januari 2015 vindt dit college dat het sportopbouwwerk een belangrijke taak vervult. Het sportopbouwwerk heeft een grote toegevoegde waarde in het spectrum van sport- en beweegstimulering. De kracht van het sportopbouwwerk is om verbindingen te leggen tussen de (sport) partners in het veld. Bij de uitvoering van de decentralisatie voert het sportopbouwwerk drie van de vier sportprojecten uit. Dit zijn:

1) Participatie. Dit zijn activiteiten speciaal gericht op een goede lichamelijke, psychische en sociale gezondheid met als doel het verbeteren van de kansen op de arbeidsmarkt.
2) Wet maatschappelijke Ondersteuning (wmo). Sport en bewegen speciaal gericht op mensen met een beperking zodat zij kunnen deelnemen aan de maatschappij.
3) Gezondheid. Dit zijn laagdrempelige sport- en beweeginstuiven speciaal gericht op de verbetering van de psychische en lichamelijke gesteldheid.

Een ander voorbeeld waarbij het sportopbouwwerk verbindingen legt is de sportfair. Op deze dag kunnen bewoners op een laagdrempelige manier kennismaken met het sportaanbod in Hoorn. Het doel is om op lokaal niveau de sportparticipatie blijvend te verhogen.

Samengevat wordt de meerwaarde van het sportopbouwwerk als volgt omschreven:

- Het Sportopbouwwerk stimuleert het bewegen en sporten voor de Hoornse inwoners met een speciale aandacht voor doelgroepen zoals: (hang) jongeren, ouderen, allochtonen en het aangepast sporten. Het doel is om een leven lang te bewegen en te sporten.
- Het Sportopbouwwerk richt zich op de doelgroepen die niet voldoende door de markt worden bereikt. Het activeren en motiveren van mensen die nog niet / onvoldoende

bewegen of sporten vraagt een speciale aanpak. Het sportopbouwwerk levert hierbij maatwerk, legt verbindingen met partners in het veld en draagt bij aan het opheffen / verkleinen van sociaal isolement. Voorbeelden van activiteiten die het sportopbouwwerk organiseert, zijn: Jeugdsportpas, Cruyff Courtactiviteiten, Kindervakantieactiviteiten, HALM (Hoorns Actieve Leefstijl Model), aangepast sporten, activiteiten voor (alleenstaande) ouderen, fitness voor ouderen etc.

Langere tijd is de positie van het sportopbouwwerk onduidelijk. Dit college is van mening dat het sportopbouwwerk een meerwaarde heeft door activiteiten te organiseren die de markt niet aanbiedt en verbindingen te leggen die er nog niet zijn. Het houden van de regierol is essentieel om maatschappelijke effecten te kunnen beinvloeden. Als voorbeeld: Sport en bewegen worden ingezet als middel ter voorkoming van obesitas (gezondheidsbeleid), bevorderen van veiligheid (hanggroepen) en integratiebeleid etc.
Dit college zet zich in om het sportopbouwwerk binnen de gemeentelijke organisatie te houden.

Thema 5.
Maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen

Deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten verbroedert en gaat door alle lagen van de bevolking heen. Deze Unique Selling Points van sport worden in deze tijd van toenemend individualisme ingezet als middel op diverse beleidsvelden. Sportverenigingen vormen daarbij zeer belangrijke organisatoren van beweegactiviteiten en dat geheel op vrijwillige basis.

De core-business van sportverenigingen bestaat uit het aanbieden van de sport en alles wat daarmee samenhangt. Dit pakket is veelomvattend waaronder de organisatie van de trainingen, de wedstrijden, de kantine, de commissies, de clubaccommodatie en eventuele sportvelden. Om dit alles mogelijk te maken is het belangrijk dat er voldoende en goed gekwalificeerde vrijwilligers en professionals zijn zodat al deze taken kunnen worden uitgevoerd.

Een gezonde vrijwilligersachterban vormt het hart van een vereniging. De signalen uit het werkveld geven aan dat de beschikbaarheid van vrijwilligers sterk verschilt per Hoornse vereniging. Bij verenigingen met een vrijwilligersbeleidsplan en een doorlopende actieve werving, lukt het over het algemeen om alle verenigingstaken te verdelen onder de leden. Dit vraagt een continue inzet en aandacht. Vrijwilligers melden zich in vergelijking met vroeger minder vaak vrijwillig aan, maar worden benaderd door een enthousiast medelid.

Het besturen van een sportvereniging gaat inmiddels veel verder dan alleen de gelegenheid geven tot de beoefening van sport. Op de lange termijn is een bedrijfsmatige aanpak dé manier om een sportvereniging toekomstbestendig te maken. Een florerende sportvereniging anno 2015 fungeert naast de gelegenheid bieden voor sport dan ook als een gezellige ontmoetingsplek in de wijk en beschikt over wifi in de kantine.

Maatschappelijke betrokkenheid
Veel Hoornse sportverenigingen zijn bereid om zich maatschappelijk in te zetten voor hun omgeving en hebben daarbij oog voor specifieke doelgroepen, voor goede doelen, voor duurzaamheid, voor het onderwijs et cetera. De verenigingen die zich hiermee bezighouden hebben de basis, de eigen sportbeoefening, meestal goed op orde waardoor ze ook over de grenzen van hun thuisbasis mogelijkheden zien.

Maatschappelijke betrokkenheid is ook juíst van belang bij verenigingen in lastiger vaarwater. Samenwerking in een sociaal project in de wijk kan soms het opstapje zijn naar nieuwe doelgroepen, meer leden, meer contributie en uiteindelijk een gezondere sportvereniging. Een uitbreiding van activiteiten vergt inzicht in de eigen wijk, flexibiliteit en organiserend vermogen omdat het buiten de reguliere werkzaamheden valt. De gemeente juicht deze ontwikkeling toe en faciliteert hierbij waar mogelijk.

Er liggen kansen op het gebied van het gebruik van sportlocaties met een eigen clubgebouw. Qua locaties beschikt Hoorn over een gunstige spreiding van sportaccommodaties in de wijk[7]. De meeste sportaccommodaties worden overdag niet volledig bezet met activiteiten. Deze ruimte biedt kansen voor een bredere maatschappelijke inzetbaarheid. Verenigingen die hiervoor open staan kunnen samen met de gemeente de mogelijkheden verkennen om de sportaccommodatie qua bezetting meer te benutten.

[7] www.hoorn.nl/sportkaart

Ledenaantallen
Jaarlijks wordt aan de sportverenigingen gevraagd of zij het actuele ledenaantal door willen geven. Van 46 sportverenigingen is er een meerjarig ledenaantal overzicht dat het volgende beeld laat zien:

1) De 2 grootste sportverenigingen in Hoorn zijn de Hoornse Hengelaars Bond met 2636 leden in 2014 en de Hondensportvereniging K.C. West Friesland met 2000 leden in 2014. Beide verenigingen bedienen de regio West Friesland.
2) Van de totaal 46 sportverenigingen hebben 28 verenigingen sinds 2011 een stijging van leden, 2 verenigingen een gelijk ledenaantal en 16 verenigingen een dalend ledenaantal.
3) Er zijn in Hoorn 6 sportverenigingen die vanaf 2011 een stijging van méér dan 70 leden hebben doorgemaakt, dit zijn: de Zwaagse Gymnastiek en Turnvereniging (ZGTV), wielrenvereniging Hoornse Ren- en Tourclub (HRTC), vv De Blokkers, vv Always Forward, S.V. Westfriezen en de Hoornse Hengelaars Bond.
4) Er zijn in Hoorn 4 sportverenigingen die vanaf 2011 een daling van méér dan 70 leden hebben doorgemaakt, dit zijn: Hoornse Gym- en Turnclub (HG&TC), Zwaluwen '30, Schaatsvereniging STG Hoorn en Squash Hoorn.

Omdat er geen inzicht is van de ledenaantallen van alle sportverenigingen (circa 80) is het niet mogelijk om Hoorn-breed conclusies te trekken of te vergelijken met de landelijke tendens.

De gemeente gaat de kansen verkennen om samen met sportverenigingen nieuwe vormen van lidmaatschap of contributie uit te proberen. Zo zijn er mogelijkheden om flexibele lidmaatschappen te introduceren of kunnen met meerdere (zomer- en winter)sporten combinatielidmaatschappen worden gecreëerd. Hierdoor wordt er meer dan nu het geval is ingespeeld op de zogenaamde 'zappcultuur' van de sportconsument waarbij en de sport beschikbaar is gedurende een korte tijdspanne. Deze doelgroep wordt met de gangbare jaarlijkse contributie van sportverenigingen niet bediend. Dit naar voorbeeld van de commerciële sportbranche zoals de fitness, die inspeelt op de vraag naar diverse abonnementsvormen.

NIX18
NIET ROKEN – NIET DRINKEN

Hoorn is met het project In control of alcohol en drugs toonaangevend in Nederland.Doel is het tegengaan van het gebruik van alcohol, tabak en drugs. De sportverenigingen worden hier nauw bij betrokken. In november 2015 organiseert het NOC*NSF een thema avond hierover waarbij de sportverenigingen maar ook de ouders worden betrokken.

Thema 6.
Trends en ontwikkelingen.

Sport en vergrijzing:
De Nederlandse bevolking vergrijst en dat is van invloed op de sportdeelname in met name krimpgebieden van de niet-georganiseerde sporter of verenigingslid en de sportkeuze. Ook West-Friesland ontkomt niet aan vergrijzing en krimp. Hoorn is van een groeigemeente naar een beheergemeente overgegaan. Dit heeft tot gevolg dat sportverenigingen een over-capaciteit in de accommodatie krijgen. Er zullen principiele discussies gevoerd moeten worden over het bestaansrecht van verenigingen met een laag ledenaantal, gezamelijk accommodatiegebruik, herontwikkeling van gebied en het samengaan van verenigingen. Speerpunten: zie hoofdstuk de maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen

Sport en gezondheid:
Het NOC*NSF heeft voor Nederland negen trends en ontwikkelingen geformuleerd op het gebied van sport. In dit deel worden die benoemd en kort toegelicht.

1. Gekleurde kansen:
   Nederland krijgt langzamerhand een andere bevolkingssamenstelling. De vergrijzing treedt op en de allochtonebevolkingsgroep wordt groter.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - Ouderen zoeken sporten uit die beter bij hun leeftijd passen
   - Innovatie is nodig om in te spelen op deze nieuwe behoeften
   - Etnische sportclubs worden in enkele sporttakken belangrijker

Ook Hoorn herkent deze ontwikkeling op het gebied van de vergrijzing en de sportdeelname van de allochtone bevolkingsgroep. Het sportopbouwwerk speelt in op deze twee specifieke doelgroepen.

2. De grillige consument:
   Mensen worden steeds veeleisender en delen zelf hun vrije tijd in. Vrijwilligerstaken binnen een vereniging worden moeilijk ingevuld en afgekocht. We consumeren en willen zo min mogelijk een (langdurige) verplichting. De sport kan hier op inspelen want daar liggen kansen. Denk daarbij aan sportactiviteiten zonder abonnement en verplichting.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - Er is maatwerk nodig voor de sporter en vrijwilliger
   - Volg de behoefte en het gedrag van de (consumerende) sporter
   - Groei van sportieve vakanties en avontuurlijke sporten

De bereidheid om vrijwilligerstaken voor een sportvereniging uit te voeren is een ontwikkeling waar de Hoornse sportverenigingen de nodige problemen bij ondervinden. De sporter is meer een consument geworden die wil zappen en zich niet voor langere tijd vast wil leggen. Om hier in Hoorn op in te spelen worden de mogelijkheden van flexibele abonnementen onderzocht.

3. Hard van buiten, zacht van binnen:
   De wereld verhardt met als gevolg dat mensen onzeker worden over hun directe omgeving. De plaats van de sportvereniging wordt hierdoor belangrijk en neemt een centrale plek in de samenleving in. De Nederlandse verenigingsstructuur is uniek, de fysieke ontmoeting maakt plaats voor social media.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - De vereniging als buurthuis en ontmoetingsplek
   - Lidmaatschap wordt aangehouden vanwege sociale redenen

- Lokale samenwerkingsverbanden om het aanbod te verbeteren

In Hoorn willen veel sportverenigingen een maatschappelijke betrokkenheid invullen door de accommodatie open te stellen voor breder gebruik.

4. Kapers op de kust: Eat or be eaten:
   De veranderende samenleving is van invloed op de sportvereniging. Teruglopende ledenaantallen zorgen ervoor dat het sportverenigingsinstituut onder druk staat. Er is sprake van ledenafname en het marktaandeel van de fitness en bootcamp wordt groter.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - De sport- en beweegmarkt wordt breder, gediffrentieerder en complexer
   - Er is veel alternatief sport- en beweegaanbod
   - Er ontstaat een mix van sport, recreatie en bewegingsactiviteiten

Ook in Hoorn is deze landelijke trend waarneembaar. De toename van ongeorganiseerde sport gaat ten koste van het sporten in verenigingsverband.

5. Nederland is klein, denk groot:
   Nederland is een van de dichtstbevolkte landen, de verstedelijking speelt daarin een grote rol, met als gevolg dat de natuur onder druk komt te staan. De ruimte is beperkt.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - Groei van verenigingen vaak niet of minder mogelijk door ruimtegebrek.
   - Het bundelen van sportverenigingen in een accommodatie, waardoor de faciliteiten efficient benut worden
   - Stimuleren van de samenwerking van de georganiseerde sport met bedrijfsleven en overheid.

De grond in Hoorn is schaars. Van ontwikkelgemeente is Hoorn een beheergemeente geworden. De mogelijkheid om verschillende sportverenigingen te bundelen zodat er enerzijds accommodatieproblemen worden opgelost en anderzijds er efficienter gebruik gemaakt wordt van faciliteiten.

6. Ongezonde taboes:
   Gezond eten en voldoende bewegen zijn belangrijk. Ieder is daar zelf verantwoordelijk voor. De maatschappij zet hier op in. De gezonde school- bedrijfs- en sportkantine hebben tot doel om een gezond leven te leiden. Voor het bedrijfsleven geldt dat dit moet leiden tot een lager ziekteverzuim en fitte werknemers.
   Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
   - Een gezond en fit leven zijn belangrijke redenen om te sporten
   - Sport is belangrijk in de samenleving
   - Veel werkgevers zien het belang in van gezonde en fitte werknemers

Het lokale gezondheidsbeleid gaat in op het belang van een gezonde leefstijl. In het sportbeleid komt dit tot uitdrukking om te voeldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

7. De terugtredende overheid
De overheid laat steeds meer aan de markt over. Door het hanteren van veel wetten en regels blijft echter de invloed groot, met name op het gebied van veiligheid. Ook de sportvereniging die veelal bestuurd wordt door vrijwilligers ontkomt hier niet aan. Van fiscale regelgeving en kinderopvang tot een verklaring sociale hygiene.
- Er gelden strenge eisen aan sportverenigingen / -accommodaties.
- Professionalisering van de georganiseerde sport;
- Sportverenigingen die zich richten op aanvullende diensten krijgen te maken met andere wet- en regelgeving.

De gemeente Hoorn is eigenaar van veel sportaccommodaties en – voorzieningen. De veiligheid van accommodaties en voorzieningen staat voorop. Het monitoren van de kwaliteit van (onderdelen van) sportaccommodaties is een continu proces. Veiligheid voor gebruiker en toeschouwer staat voorop. Het risico op aansprakelijkheid moet binnen alle redelijkheid voorkomen worden.

8. Tijd als kostenpost:
Nederlanders hebben steeds meer keuze om hun vrije tijd in te delen en stellen daar hoge kwaliteitseisen aan. Er zijn veel keuzemogelijkheden waardoor sporters zich laten leiden. Veel sporten gedurende een korte periode.
- Sportaanbod moet flexibeler (verschillende (combi) abonnementsvormen, in plaats van een die stadaard is er voor iedereen geldt.);
- Sporter is bereid om te betalen voor hoge kwaliteit;
- Professionalisering van de sport om aan de hoge kwaliteit te kunnen voldoen.

Zie de toelichting bij trend 2.

9. Wellness: een gezonde geest in een gezond lichaam:
Sport en bewegen zijn belangrijk voor een gezond lichaam en geest die met elkaar in balans zijn. Genieten, kwaliteit van leven verhogen, spiritualiteit en zingeving zijn elementen die deze trend vormgeven. De markt zet in op “goed voelen”. Dit is te merken aan de innovaties op het gebied van voeding(supplementen) en faciliteiten. Fitnesscentra die naast het sporten en bewegen ook ontspanning aanbieden door bijvoorbeeld een sauna.
Wat zijn hiervan de consequenties voor de sport:
- Naast het sporten wil de sporter ook beleving en ontspanning
- Een mix van sport met sportgerelateerde activiteiten
- Het klassieke sportaanbod is niet meer van deze tijd.

Het segment van de fitness branche is in Hoorn sterk vertegenwoordigd en speelt in op de wellness behoefte.

Vanuit Hoorn voegen we hier onderstaande 10de trend aan toe.

10. De toename van sedentair gedrag.
Een belangrijke landelijke kennisontwikkeling op het gebied van sport en bewegen is het risico dat teveel zitten oplevert voor de gezondheid. Dit gedrag kenmerkt zich door veel zitten of liggen in combinatie met een laagenergieverbruik gedurende de wakkere uren (sedentair gedrag)[8]. De gezondheidseffecten van te veel zitten lijken de kans op ziekte en sterfte te verhogen. Het gunstige effect van het voldoen aan de beweegnormen wordt dus deels teniet gedaan als er daarnaast sprake is van langdurig zitten. Volgens de norm sedentair gedrag mogen kinderen en jongeren van 4 tot 17 jaar in hun vrije tijd niet langer dan twee uur per dag besteden aan

[8] Rapportage sport 2014 (Sociaal Cultureel Planbureau)

televisiekijken en computeren. Voor volwassenen zijn er nog geen richtlijnen. Wel wordt er aanbevolen om het zitten tijdens het werk af te wisselen met een korte periode van staan en eventueel lopen.

Thema 7.
De verbinding van Sport & Recreatie met Kunst & Cultuur en Economie & Toerisme.

In deze nota wordt een relatie gelegd tussen het beleidsveld sport met de beleidsvelden recreatie en toerisme. Voor wat betreft de recreatie werkt Hoorn samen met de regio en maakt zij deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling van het Recreatieschap West-Friesland. Deze regeling houdt zich bezig met het beheer en het ontwikkelen van recreatieve voorzieningen en – terreinen in West-Friesland. De wandel- fiets- en vaarroutes worden ingezet om te bewegen.

Het nog aan te leggen stadsstrand is een recreatieve voorziening waar ook “de sport” ruimte krijgt door in het ontwerp ruimte voor beachsporten op te nemen. In dit project wordt er gelijk met het stadsstrand, dat gekoppeld is aan de dijkverzwaring van het Markermeer, een fiets- en wandelpad van Hoorn naar Amsterdam aangelegd. Een pad dat naast het fietsen en wandelen ook uitnodigt om te skeeleren, hardlopen etc. want de gemeente wil een levendige stad zijn. In het rapport destinatiemarketingstrategie Noord Holland Noord 2014 wordt genoemd dat sportbeoefening en de sportrecrratie met 28% in Noord Holland Noord in de ranglijst staat als belangrijkste vorm van dagrecreatie. Daarbij komt de dagrecreant voornamelijk uit de eigen provincie. De raakvlakken van de beleidsvelden Kunst & Cultuur, Economie & Toerisme & Recreatie met Sport maken van Hoorn een levendige en bruisende stad. Een stad met potentie om de Leisure gestalte te geven. Dit onderdeel wordt de aankomende periode verder uitgewerkt om dit te concretiseren.

De speerpunten in 2015 – 2018

In dit hoofdstuk wordt samenvattend weergegeven waar dit college zich in de periode tot 2018 op gaat richten. Het gaat hierbij op het verbinden van het beleidsveld sport met andere beleidsvelden. De gedachte hierbij is dat een hogere sport- en beweegparticipatie bijdraagt aan een maatschappelijk en gezondheidsvoordeel.

De financiele mogelijkheden om de ambities uit dit hoofdstuk uit te voeren zijn de aankomende jaren beperkt. Dit betekent dat er kritisch gekeken moet worden naar het effect van de bestaande activiteiten en in hoeverre deze bijdragen aan behalen van de speerpunten 2015 – 2018. Gevolg kan dus zijn dat een bestaande activiteit plaats maakt voor een activiteit waarmee de resultaten van een speerpunt behaald kunnen worden. Principe nieuw voor oud.

Wat gaan we doen?
Als het sportaanbod ruim voldoende lijkt, wat is dan nog de taak van de gemeente?
De taak van de gemeente richt zich op de doelgroepen die niet door de markt worden bereikt. Daarnaast is de gemeente voorwaardenscheppend en faciliterend als het om (het instandhouden van) voorzieningen[9] gaat.

Wie zijn de spelers die dit beleid gaan uitvoeren?
1. het gemeentelijk sportopbouwwerk;
2. de beweegmanagers / combinatiefunctionarissen;
3. de sportverenigingen;
4. de stichting Netwerk;
5. de gebiedsteams;

Waar gaat de gemeente zich op richten?
Speerpunt 1: Iedere dag voldoende bewegen is belangrijk voor de gezondheid.
Mensen stimuleren om aan de NNGB te voldoen. (volwassenen: 5 maal per week: 30 minuten per dag matig – intensief bewegen, kinderen: 5 maal per week: 60 minuten per dag matig – intensief bewegen);

Als voorbeeld:
Het aantal jonge kinderen met overgewicht neemt nog steeds toe. Vorig jaar is het project Gym je Fit gestart in de wijk Zwaag/ Blokker. Een project door één van de beweegmanagers i.s.m. dietisten waarbij, naast extra bewegen, voeding en ouderondersteuning centaal staan. Er is behoefte om dit project uit te breiden naar meerdere wijken in Hoorn. Kosten per schooljaar/ per wijk zijn € 4.000. Uitbreiding naar de wijken: Grote Waal, Risdam en Kersenboogerd vraagt een ophoging van het benodigde budget tot een bedrag van € 12.000. De totale kosten bedragen dan € 16.000.

Tijdspad: 2015-2018

Speerpunt 2: Sportverenigingen stimuleren om ook flexibele lidmaatschappen aan te bieden.
Uit diverse landelijke nota's blijkt dat er behoefte is aan een flexibele vorm van lidmaatschap zoals dit al succesvol wordt toegepast bij fitnesscentra's.
Voor sportverenigingen liggen hier kansen om nieuwe leden aan te trekken.

[9] Dit zijn de binnen- en buitensportaccommodaties en de openbare sportveldjes.

Actie: Het gesprek aangaan met sportverenigingen die hiervoor open staan en een pilottraject starten met één of enkele verenigingen
Kosten: € 5.000 per jaar en dekking uit de incidentele subsidie sportverenigingsactiviteiten.

Tijdspad: 2016-2017

Speerpunt 3: Bundeling van accommodaties maakt sportverenigingen toekomstbestendig. Heraccommoderen en zo mogelijk bundelen van verschillende sportverenigingen zijn kansen om sportaccommodaties nog efficienter te gebruiken, beheerkosten te verminderen en accommodatieproblemen, terugloop van leden en vrijwilligers en bestuursopvolging in een breder perspectief op te lossen;

Actie: Inventarisatie van de accommodatieproblematiek bij de sportverenigingen en toewerken naar een resultaat waarbij zoveel mogelijk problemen in één keer structureel worden opgelost. Vanuit deze inventarisatie wordt een besluit gevraagd om dit speerpunt al dan niet projectmatig uit te werken..

Tijdspad: 2015-2018

Speerpunt 4: Meer intensiever gebruik van de openbare sportveldjes.
Op de openbare wijksportveldjes kan gratis worden gesport en gespeeld. Echter uit de Sportmonitor blijkt dat er door de inwoners matig gebruik wordt gemaakt van de wijksportveldjes. Wat is de reden hiervoor en kan dit positief worden omgebogen naar het model van de Cruyff Courts in Hoorn die wel intensief gebruikt worden.

De good practice van de Cruyff Courts is een voorbeeld van hoe een openbaar sportveldje optimaal benut kan worden. Onderzocht wordt of dit concept ook bij andere sportveldjes toegepast kan worden waarbij de huidige inrichting van een openbaar sportveldje het uitgangspunt is. Het toekomstige gebruik moet intensiever en richt zich niet alleen op kinderen en jongeren, maar ook op de oudere inwoner van Hoorn. .

Tijdspad: 2016-2018

Speerpunt 5: Het percentage van allochtonen dat beweegt en sport verhogen.
Het percentage van allochtonen dat aan de NNGB voldoet is 23 en heeft daarmee de laagste score. Hiermee wordt geconstateerd dat de huidige aanpak om deze doelgroep in beweging te krijgen niet succesvol is. In een samenwerking met stakeholders toewerken naar een andere aanpak gericht op maatwerk waarbij hoofdzakelijk ingezet wordt op sportstimulering van de jeugdige allochtoon.

Tijdspad: 2016-2018

Speerpunt 6: Het sportopbouwwerk zet interventies in om de gezondheid van mensen te bevorderen om een leven lang sportief te zijn en voor re-integratie en participatie van niet-werkenden.

Tijdspad: 2016-2018

Bijlage 1:
Samenvatting Sportmonitor.

Bijlage 1: Uitkomsten Sportmonitor 2014

In 2014 is er geen officiële Sportmonitor uitgevoerd omdat er geen gelden beschikbaar waren gesteld. Hierdoor is een zorgvuldig vergelijk tussen de sportparticipatie 2010 en 2014 niet mogelijk. Om toch enige zicht te verkrijgen op de actuele stand van zaken op sportgebied is er op onderdelen een enquête uitgevoerd.

Enkele conclusies uit de Sportmonitor 2014 zijn:
1) 34% van de volwassenen voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond bewegen (30 minuten bewegen per dag) ten opzichte van 66% landelijk. Hoorn scoort daarmee laag op de dagelijkse beweegnorm. Onder allochtonen ligt dit percentage het laagst, te weten 23%.
2) Als de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek-norm (RSO)wordt gehanteerd, tenminste 12 keer sporten per jaar, voldoet in 2014 79% van de Hoornse inwoners hieraan. In 2010 was dit percentage nog 72%.
3) Er zijn veel mogelijkheden in Hoorn om gratis te sporten of bewegen door de aanwezigheid van de openbare sportvoorzieningen, de zogenaamde wijksportveldjes. Het beletsel dat sporten of bewegen (te) duur is, vervalt hiermee. Ten opzichte van officiële binnen- en buitensportaccommodaties worden openbare sportveldjes weinig gebruikt.
4) 3 van de 4 groepen met een relatief lage sportdeelname in 2010 (65-plussers, alleenstaanden en lager opgeleiden) hebben tussen 2010 en 2014 een stijging doorgemaakt qua sportdeelname van 10% of meer. Alleen de niet-westerse allochtonen laten een daling zien van 66% in 2010 naar 57% in 2014.

Samenvatting Sportmonitor 2014
De gemeente Hoorn wenst inzicht in de sportparticipatie van de inwoners, om zo het lokale sportbeleid beter af te stemmen op de wensen en behoeften van haar inwoners. Met dit doel is de Sportmonitor 2014 uitgevoerd. De Sportmonitor beschrijft onder meer de feitelijke sportdeelname en beweeggedrag van inwoners, de eigen perceptie van het sport- en beweeggedrag, de motivaties om wel of niet te sporten of te bewegen en de waardering van het gemeentelijke sportaanbod. In 2010 is de eerste Sportmonitor Hoorn uitgevoerd. Hieronder worden de belangrijkste resultaten samengevat.

Ruim een derde voldoet aan NNGB
In Nederland is de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) de meest gangbare norm om te bepalen of iemand voldoende beweegt. Uitgangspunt voor de norm is minimaal vijf dagen per week minstens 30 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit. In totaal voldoet 34% van de volwassenen in Hoorn aan deze norm, dit is vrijwel gelijk aan 2010. Uit een landelijk onderzoek uit 2012 blijkt dat 66% van de Nederlanders aan de NNGB voldoet. In verschillende gemeenten liggen de waardes boven of onder het Hoorns gemiddelde; er is sprake van een grote spreiding.

Steeds meer inwoners sporten
Bijna acht op de tien Hoornse inwoners voldoet aan de RSO norm (tenminste 12 keer sporten per jaar), ten opzichte van ongeveer 60% landelijk. In vergelijking met 2010 is het aantal sporters gestegen, toen bedroeg de sportdeelname 72%. Groepen met een relatief lage sportdeelname zijn lager opgeleiden, inwoners met een laag inkomen, ouders van eenoudergezinnen, allochtonen en inwoners met een beperking of chronische aandoening.

Hieronder volgen enkele uitkomsten over sporters:

- zes op de tien inwoners sport regelmatig of intensief (tenminste 60 keer per jaar);
- de meest beoefende sporten zijn vrijetijdssport (zoals joggen, wandelen en fietsen), fitness en zwemsporten;
- de voornaamste reden om te sporten is (evenals in 2010) om gezond of fit te blijven. Wel speelt deze reden een steeds grotere rol. Zeven op de tien sporters doen dit om te ontspannen. Onder de 18-44 jarigen speelt het uiterlijk ook een relatief belangrijke rol;
- tijdsgebrek of lichamelijke problemen zijn voor niet-sporters de meest genoemde reden om niet te sporten;
- bijna twee op de tien sporters hebben niet meer dan 15 euro per maand over om te sporten. Bijna viertiende wil of kan 16-30 euro per maand betalen en een vijfde 31-45 euro. Een kwart wil/kan meer dan 45 euro per maand aan sport uitgeven. Sporters willen/kunnen meer uitgeven aan sport dan in 2010.

Accommodatiegebruik

De meeste inwoners sporten ongebonden en individueel. Het meest bezocht worden de officiële binnensportaccommodaties in de gemeente. Op een gedeelde tweede plaats komen de officiële buitensportaccommodaties. De meeste mensen bezoeken sportaccommodaties die op maximaal 15 minuten reizen van het woonadres liggen. Veel mensen gaan lopend of met de (brom)fiets, of pakken de auto. Vrijwel niemand reist per openbaar vervoer naar de sportaccommodatie. De inwoners beoordelen de verschillende sportaccommodaties met een ruime voldoende. Officiële binnensportaccommodaties scoren het hoogst met een 7,4.

Waardering bereikbaarheid

De bereikbaarheid van sportaccommodaties wordt overwegend positief beoordeeld. Zowel over de bereikbaarheid per auto, lopend of op de (brom)fiets is men tevreden. Ook de parkeergelegenheid voor fietsen en auto's wordt doorgaans goed beoordeeld. Het minst te spreken zijn inwoners over de bereikbaarheid van sportaccommodaties met het openbaar vervoer.

Meer inwoners actief als vrijwilliger

Bijna een kwart van de inwoners van Hoorn verricht vrijwilligerswerk in de sport. Dit aandeel is vergeleken met 2010 toegenomen. Sporters zijn vaker vrijwilliger dan niet sporters. Het merendeel verricht geen vrijwilligerswerk. Desondanks zou 45% hiertoe bereid zijn als het een incidentele taak betreft. Voornamelijk training, begeleiding en lesgeven, maar ook in mindere mate bestuursfuncties en bar- of kantinediensten zijn populair onder vrijwilligers. Bijna vier op de tien besteedt minder dan een uur per week aan zijn taken. Circa de helft is gemiddeld 2 tot 4 uur in de week actief bezig met vrijwilligerswerk.

Bijlage 2: Samenvatting Onderzoeksrapport naar de inzet van beweegmanagers en combinatiefunctionarissen in Hoorn.

Type combinatiefunctionarissen in Hoorn
Anno 2014 zijn er in totaal 31 combinatiefunctionarissen actief in Hoorn (10,3 fte).
De onderstaande verdeling is van toepassing:

- 19 combinatiefunctionarissen (beweegmanagers) zijn werkzaam op 31 basisscholen in het openbaar en bijzonder onderwijs. Alle zijn in dienst van één van de drie bovenschoolse besturen in Hoorn
- 2 combinatiefunctionarissen (beweegmanagers) zijn werkzaam op 2 speciaal onderwijs scholen. Allebei in dienst van de school.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam in het VO (drie scholen binnen 1 schoolorganisatie). Hij is in dienst bij de schoolorganisatie
- 2 combinatiefunctionarissen zijn werkzaam bij het sportopbouwwerk (sportbuurtwerk). Beide functionarissen zijn in dienst bij de gemeente.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam als bredeschoolcoördinator - sport op 2 basisscholen. Hij is in dienst bij het onderwijs.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam als bredeschoolcoördinator - kunst & cultuur op 2 basisscholen. Zij is in dienst bij de welzijnsorganisatie Netwerk in Hoorn.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam en in dienst bij basketbalvereniging Hoppers in Hoorn.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam en in dienst bij volleybalvereniging WhamWham in Hoorn.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam en in dienst bij tennisvereniging Swaegh in Hoorn.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam en in dienst bij korfbalvereniging ADOS in Hoorn.
- 1 combinatiefunctionaris is werkzaam en in dienst bij rugbyclub West Friesland.

Samenvatting inzet
In de gemeente Hoorn hebben de verschillende functionarissen zoals aangegeven verschillende werkgevers en verschillende functieomschrijvingen. De gemeente Hoorn houdt ten opzicht van het totaalbeeld van de 18 gemeenten die deelnemen aan het verdiepingsonderzoek nog wat meer vast aan de ‘oude’ inzet van de combinatiefunctionarissen. De voornaamste doelgroep is kinderen van de basisschoolleeftijd, de voornaamste sectoren waarin gewerkt wordt zijn sport en onderwijs. De taken van de combinatiefunctionarissen zijn voornamelijk coördineren en samenwerkingsverbanden leggen in de sector sport en uitvoeren in de sector onderwijs. De doelstellingen zijn vergelijkbaar met de andere gemeenten die deelnemen aan het verdiepingsonderzoek, waarbij het stimuleren dat meer mensen lid worden van een sportvereniging of -organisatie, de belangrijkste doelstelling is.

Met de inzet van de beweegmanagers in de wijk wordt de inzet van de combinatiefunctionarissen wel verbreed naar nadere sectoren, maar niet direct naar andere doelgroepen.

Samenvatting uitvoeringsprocessen
De ervaren tevredenheid over taken, rollen en werkzaamheden is goed. De combinatiefunctionarissen zijn tevreden over de activiteiten die ze uitvoeren. Het aantal uren wordt door een kwart van de combinatiefunctionarissen als niet toereikend gezien. De combinatiefunctionarissen bepalen in overleg met betrokken partijen over de wijze waarop ze

hun doelstellingen zullen gaan realiseren. Dit alles is in lijn met het beeld van de 18 gemeenten van het verdiepingsonderzoek.

Men is over het algemeen tevreden over de samenwerking, waarbij de combinatiefunctionarissen zowel de rol van schakel als verbinder tussen betrokken partijen vervullen.

Goede samenwerking met andere combinatiefunctionarissen wordt door de combinatiefunctionarissen gezien als belangrijkste randvoorwaarde voor succes. De combinatiefunctionarissen geven aan dat dit in Hoorn goed gaat. Ouderbetrokkenheid lijkt het minst goed geregeld in Hoorn waardoor dit mogelijk een knelpunt is in het behalen van succes.

Samenvatting resultaten

De combinatiefunctionarissen geven aan een beetje tot sterk bij te dragen aan de doelen waarop ze inzetten. De sportverenigingen zien over het algemeen ook resultaat op de doelstellingen waarop de combinatiefunctionarissen worden ingezet en die voor hun zichtbaar/ relevant zijn.

Combinatiefunctionarissen en betrokken partijen geven aan dat door de inzet van de combinatiefunctionarissen er meer jeugdleden zijn gekomen bij de sportverenigingen. Bijna de helft van de combinatiefunctionarissen ziet ook een toename van het aantal leden met overgewicht bij de sportverenigingen. De sportverenigingen zelf geven deze stijging niet duidelijk aan.

Het aantal activiteiten op of rond school vanuit de sportverenigingen is gemiddeld licht toegenomen door de inzet van de combinatiefunctionarissen in Hoorn. De activiteiten op de sportverenigingen lijken ook toegenomen door de komst van de combinatiefunctionarissen. Ook de kwaliteit van het aanbod op en rond de scholen en op de sportverenigingen lijkt toegenomen.

De betrokken organisaties geven duidelijk aan dat de combinatiefunctionarissen meerwaarde hebben in Hoorn.

Bijlage 3: Beleid binnensportaccommodaties: Beleidsuitgangspunten binnensportaccommodaties

In 2012 heeft de gemeenteraad de Visie Binnensportaccommodaties 2012 – 2025 vastgesteld.
Onderstaande beleidsuitgangspunten zijn hierin opgenomen:

1. Wettelijke taak bewegingsonderwijs
Een binnensportaccommodatie wordt primair gebouwd voor het faciliteren van bewegingsonderwijs. Dit is een wettelijke verplichting waar de gemeente aan moet voldoen. Het secundaire gebruik bestaat uit het naschools gebruik door hoofdzakelijk sportverenigingen, daarnaast door particulieren en commercie.

2. Huidige spreiding behouden
De huidige spreiding van binnensportaccommodaties, waarbij iedere wijk beschikt over minimaal één binnensportaccommodatie, is noodzakelijk vanwege de wettelijke verplichting die de gemeente heeft ten opzichte van het onderwijs. Daarnaast voorziet het ook in de behoefte van met name de doelgroepen jeugd en ouderen, om in de eigen wijk te kunnen sporten.

3. Gelokaliseerd in de centrumzones
Een gemeentelijke binnensportaccommodatie is een onderdeel van de maatschappelijke voorzieningenstructuur. Vanuit de structuurvisie ligt de nadruk op het creëren van centrumzones waarin de belangrijkste maatschappelijke voorzieningen zoals een sporthal, basisschool, apotheek en/of huisarts in de wijk aanwezig zijn.

4. Inrichting aanpassen aan oudere doelgroep
Tussen nu en 2025 is de verwachting dat de bevolking in Hoorn ontgroent en vergrijst. Door de vergrijzing wordt een toename verwacht van het aantal ouderen dat sport in een binnensportaccommodatie. Bij grootschalige renovatie of nieuwbouw wordt rekening gehouden met de gebruiksvriendelijkheid van aangepaste sporters en ouderen. Voorbeelden zijn: de afwezigheid van drempels en trappen, de aanwezigheid van (meer) invalidenparkeerplaatsen, een lift, elektrische deuren en ruime sanitaire voorzieningen.

5. Afweging in functie en gebruik bij nieuwbouw
Bij de bouw van een nieuwe binnensportaccommodatie staat de functie (waarom we een nieuwe accommodatie bouwen) en het gebruik (wat en wie er gefaciliteerd moet worden) centraal. Dit leidt tot duidelijke keuzes tijdens de ontwikkeling van een nieuw te bouwen binnensportaccommodatie.

a. Een topsporthal inclusief tribune conform de richtlijnen van het NOC*NSF. Hierbij is de maatvoering van het (topsport-)verenigingsgebruik leidend en de inrichting van het bewegingsonderwijs ondergeschikt.
b. Een wedstrijdhal eventueel met tribune, conform de richtlijnen van het NOC*NSF. Hierbij is de maatvoering van het verenigingsgebruik voor wedstrijden leidend en de inrichting van het bewegingsonderwijs ondergeschikt.
c. Een enkele of dubbele sportzaal conform de landelijke richtlijnen van belangenorganisaties zoals de KVLO en het VSG voor maatvoering en inrichting van het bewegingsonderwijs. Het verenigingsgebruik is hiermee ondergeschikt en hoofdzakelijk geschikt voor trainingsgebruik.

6. Afweging in aanbieden van naschoolse verhuur
Er wordt tevens een afweging gemaakt in het aanbieden van de mogelijkheid van naschoolse verhuur. Het aanbieden van verhuur is een kosten-batenafweging waarbij de vraag/behoefte aan nieuwe binnensportruimte inzichtelijk moet worden gemaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met het totale reeds aanwezige verhuuraanbod (gemeentelijk, privaat, verenigingen en onderwijs).

7. Gebruiksvergunning breder dan sport
Om multifunctioneel gebruik mogelijk te maken moet het bestemmingsplan en de gebruiksvergunning breder worden dan alleen de bestemming Sport- en recreatiedoeleinden. Het mogelijk maken van andere maatschappelijke voorzieningen en/of detailhandel verbreed de functies die een gebouw kan vervullen en de mogelijkheden qua beheer- en exploitatie.

8. Afweging grootschalige renovatie of nieuwbouw
Veel binnensportaccommodaties in Hoorn zijn gerealiseerd in de jaren ‘70 en ‘80 en zijn op termijn aan vervanging en/of grootschalige renovatie toe. Er zijn drie aanleidingen mogelijk voor heroverweging:
a. Bij de revitalisering van (de centrumzone van) een wijk valt een binnensportaccommodatie binnen het totale revitalisatieproject
b. De kosten van meerjarig onderhoud zijn dermate hoog, dat eenmalige grootschalige renovatie of nieuwbouw een financieel een aantrekkelijke optie is
c. De behoefte is dusdanig veranderd dat de functie en het gebruik van een binnensportaccommodatie niet meer aansluit op het gevraagde aanbod